

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การพัฒนาการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้าน
สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของชุมชน: บูรณาการ
การจัดการแสดงของช้างในบ้านตากกลาง ตำบลกระโพ
อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์

ผู้เขียน

นางสาวศรีไพร พริ้งเพระ

ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ภูมิศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์ ดร. มนต์ สุวรรณ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ประหยัด ปานดี กรรมการ
รองศาสตราจารย์ พวงเพชร ธนสิน กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านตากกลางมีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการการท่องเที่ยวในรูปแบบของการจัดการแสดงของช้างและวัฒนธรรมในหมู่บ้านตากกลาง ตำบลกระโพ อำเภอท่าตูม จังหวัดสุรินทร์ 2) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชุมชน อันเป็นผลมาจากการบูรณาการจัดการแสดงของช้างและวัฒนธรรม และ 3) เพื่อศึกษาปัญหาและผลกระทบจากการท่องเที่ยวแบบบูรณาการการจัดการแสดงของช้าง วิธีการศึกษาที่สำคัญคือการวิจัยภาคสนาม โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวในหมู่บ้านตากกลาง การศึกษานี้ยังมีการสอบถามจากประชาชนในหมู่บ้านตากกลางและหมู่บ้านใกล้เคียง รวมทั้งใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าพัฒนาการท่องเที่ยวในหมู่บ้านตากกลางแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลา ช่วงแรกก่อนปี พ.ศ. 2538 และช่วงที่สองปี พ.ศ. 2538 – ปัจจุบัน การพัฒนาการท่องเที่ยวในบ้านตากกลางเพื่อตอบรับกับนโยบายของรัฐที่ต้องการขยายแหล่งท่องเที่ยวและกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่น อีกทั้งยังสามารถอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมให้คงความเป็นเอกลักษณ์ไว้ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลักดันให้มีบูรณาการการจัดการแสดงของช้างในหมู่บ้านมีทั้งหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงาน

ภาคเอกชนและประชาชนท้องถิ่น ที่เห็นว่าหมู่บ้านมีศักยภาพที่จัดให้มีการแสดงของช่างได้ รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวมี 2 แบบ คือ 1) การแสดงของช่างเพื่อตอบสนองนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวเอเชีย และ 2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยการชมวิถีชีวิตของคนในชุมชนสำหรับนักท่องเที่ยวชาวตะวันตก การพัฒนาการท่องเที่ยวทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เช่นการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ทางสังคมโดยเฉพาะระหว่างคนในชุมชนและระหว่างนักท่องเที่ยวกับคนในชุมชน การย้ายถิ่นของคนและช่างเป็นจำนวนมากเพราะปัญหาเศรษฐกิจและอาหารของช่าง รวมทั้งการเกิดปัญหาอาชญากรรมประเภทลักทรัพย์ ทางด้านเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงรายได้ และการกระจายรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้น เพิ่มโอกาสและทางเลือกในการประกอบอาชีพ ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นและสินค้าที่ทำหน่วยหลากหลายขึ้น รวมทั้งมีการบริโภคสินค้าของชุมชนเพิ่มขึ้น ทางด้านวัฒนธรรมทำให้เกิดการนำวัฒนธรรมมาเป็นสินค้า ทำให้สูญเสียรูปแบบที่แท้จริง มีการเลียนแบบทุนนิยมเพิ่มขึ้น มีค่านิยมเปลี่ยนไปจากเดิม รวมทั้งการคลายกฎระเบียบในการปฏิบัติตนและการเคารพผู้นำในการเลี้ยงช้าง

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจากการท่องเที่ยวได้ทำให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่ ทั้งผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทางด้านสังคมวัฒนธรรมและทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนผลกระทบทางด้านการเมือง การจัดการแสดงของช่างและการนำเสนอวัฒนธรรมของชาวกวยมีข้อที่รับผลกระทบอยู่ระดับปานกลาง 5 ข้อ อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ คือ 1) ขาดการประสานความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จดังที่ตั้งไว้ 2) การสนับสนุนจากภาครัฐไม่ต่อเนื่อง 3) ขาดการสนับสนุน ความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น และ 4) การท่องเที่ยวทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านดีขึ้น

Thesis Title Tourism Development and Community's Socio-economic and Cultural Changes: An Integrated Management of Elephant Shows in Ban Ta Klang, Tambon Krapho, Amphoe Tha Tum, Changwat Surin

Author Miss Sriprai Pringpror

Degree Master of Science (Geography)

Thesis Advisory Committee Prof. Dr. Manat Suwan Chairperson
Assoc. Prof. Prayad Pandee Member
Assoc. Prof. Puangpetch Dhanasin Member

ABSTRACT

The objectives of this study are 1) to explore the development of tourism in the forms of elephant shows and cultural experience in Ban Ta Klang, Tambon Krapho, Amphoe Tha Tum, Changwat Surin 2) to study social, economic, and cultural changes within the society as a consequence of the elephant and cultural show integration, and 3) to investigate problems and impacts from the integrated elephant show tourism. Main research methodology takes up field research approach through in-depth interviewing with officers working for private and public sectors as well as other persons who know about tourism in the locality. Besides, the study also includes interviews with population of Ta Klang and nearby villages, and participatory observation of tourism activities.

The study identifies two periods of tourism development in Ta Klang village, the first period being prior to 1995 and the latter thenceforward. The tourism in Ta Klang village is in response to the government policy to expand the tourism and distribution of income to local areas. In addition the genuineness of culture can still be preserved. The stakeholders consisting of public and private sectors and the local population have seen the potentials for elephant shows in the village and organized to include them in the tourism plan. The tourism takes up two forms including 1) elephant shows for both Thai and other Asian tourists and 2) cultural tourism which

takes western tourists to experience the ways of lives of the local people. The tourism development results in social changes. Examples are the shifts in societal relationship and the relationship of local people and the tourists, migration of numerous man and elephants due to economic problems and elephant food, and petty crime. In terms of economic the income structure is changed and increasing local revenue distributed to the area. The opportunities and career options increase while goods are more expensive and diverse. Consumption of local products is improved. As for the cultural aspects, tourism turns culture into product, thus losing its true forms. Capital investment for keeping elephant is increased and with changed values. Moreover, the behavior and the respect for elephant worker leaders are deregulated.

The changes from tourism have created for the local area great environmental, social, cultural, and economic impacts. Data from the questionnaire shows that political impacts, elephant show, and cultural presentations of the Koi people receive 5 items of moderate impacts, and 4 items of high impacts which include 1) lack of cooperation and therefore unsuccessful operation, 2) inconsistent support from the government, 3) lack of support from the local population, and 4) improvement of villagers' quality of life from tourism.